

Галіцина Н. В.,

кандидат юридичних наук, доцент, директор
Бердянського інституту державного та муніципального управління
Класичного приватного університету

ЩО РОЗУМІТИ ПІД КАТЕГОРІЄЮ «СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ»?

Анотація. Статтю присвячено аналізу змісту категорії «соціальна функція». Автором доводиться необхідність розмежування категорій соціальна функція держави та соціальна функція, оскільки соціальне «навантаження» виконується на сьогодні широким колом суб'єктів, до переліку яких у статті віднесено органи державної влади, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, суб'єкти делегованих повноважень. Аналізуються визначення соціальної функції, сформульовані в науковій літературі, та робиться висновок про їх недосконалий характер. Причину подібної ситуації автор вбачає в занадто широких поглядах науковців на зміст цієї функції. На підставі проведеного дослідження робиться висновок про необхідність підходу до розуміння соціальної функції через призму категорії соціальні права людини та громадянина.

Ключові слова: соціальна держава, соціальна політика, соціальні права, соціальні функції.

Постановка проблеми. Останнім часом на рівні наукової літератури активізувалися дослідження соціальної проблематики, що, напевно, може бути пояснено ускладненням соціальної ситуації в країні. Інакше кажучи, подібні дослідження є одним із способів вирішення соціальної кризи, яка охопила нашу державу. З огляду на це кожне дослідження такого порядку є актуальним та практично значимим для української держави та суспільства.

Мета статті – розглянути зміст категорії «соціальна функція». Це завдання, не дивлячись на те, що над ним у різні часи працювали А.С. Краковська, Л.Р. Наливайко, О.В. Радіонова, Д.М. Скавронський та інші, не втратило своєї наукової новизни, оскільки в його підґрунтя покладено авторське розуміння змісту названої функції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Приступаючи до вирішення поставленого завдання, одразу наголосимо на тому, що надалі мова буде йти насамперед про соціальні функції в їх широкому розумінні, а не про соціальні функції держави. Необхідність такого кроку пояснюється передусім тим, що соціальні функції можуть і мають виконуватися різними суб'єктами, а не лише державою. Правий у цьому плані В.Г. Бульба, який пише, що держава повністю не зливається із суспільством, вона є організацією, яка певним чином відокремлена, інституалізована у вигляді механізму держави (державної системи), має власні закономірності становлення, функціонування та розвитку. Тому вивчення функцій держави повинно здійснюватися як із точки зору єдності держави й суспільства, так і їх відокремленості [1]. З огляду на викладене ми категорично не можемо погодитися з тими авторами, які намагаються обстоювати точку зору, що саме держава в особі власних органів та установ є виключним суб'єктом соціальної політики, покликаним формувати соціальне інформаційне та правове поле, здійснювати матеріальне забезпечення своїх громадян [2, с. 395]. Подібний

підхід, як наслідок, негативно позначається й на формулюваннях визначення соціальної функції, у яких, відповідно, також робиться наголос на тому, що саме держава є головним та єдиним носієм соціальних зобов'язань перед суспільством. Так, наприклад, Т.В. Сьомкіна та О.В. Тарасевич під соціальною функцією в широкому значенні розуміють основний напрям діяльності держави, який покликаний забезпечити соціальний захист, соціальне забезпечення, охорону здоров'я та нормальні умови життя для всього населення (передусім для тих категорій громадян, які в силу різних обставин та об'єктивних умов не можуть повноцінно працювати), а також пов'язаний із виділенням необхідних коштів на освіту, відпочинок, будівництво доріг, житла, роботу транспорту та зв'язку тощо [3].

Поряд із викладеним не знаходить у нас підтримки також і думка про те, що соціальна функція на рівні її концептуального існування (виділення, формування) зберігається до кола виключних функцій держави, тоді як на рівні її реалізації (інструментальному рівні) може бути передана на виконання іншим суб'єктам – органам місцевого самоврядування, інституціям громадянського суспільства тощо [1]. Помилковість такого підходу може бути пояснена так:

– по-перше, якщо подивитися на історію виникнення та формування соціальної функції, то ми побачимо, що її становлення на ранніх етапах відбувалося без участі держави. Активна участь держав у її реалізації знайшла прояв лише в першій половині ХХ ст. Відповідно, це доводить, що соціальна допомога населенню загалом може й не носити державного характеру взагалі;

– по-друге, на сьогодні мають місце чіткі тенденції до зменшення участі держави в соціальному забезпеченні населення. Типовим прикладом тут може бути існування недержавних пенсійних фондів, залучених, відповідно, до реалізації соціальної функції. Не можна в цьому плані не звернути увагу також і на процес делегування соціальних функцій держави недержавним утворенням, який отримав назву «приватизація соціальної функції». О.В. Радіонова зазначає, що ідея нової історичної форми соціальної держави має консолідувати весь накопичений досвід соціальної діяльності: у неї включаються й обов'язки держави із соціального захисту, і обов'язки громадянина активно та продуктивно працювати. Науковець пише: «Реакція суспільства на тенденцію приватизації соціальної функції має бути креативною, заходи щодо зрушення державного фінансування соціальної діяльності сприймалися б і реципієнтами, і спонсорами як новаторські й разом із цим необхідні й справедливі» [4]. З приводу викладено наголосимо на двох моментах. Подібна позиція в нас знаходить повну підтримку, адже нині стає очевидним і зрозумілим, що приватні особи та інституції громадянського суспільства мають перебирати на себе не лише «приміні», але й «важкі» функції, адже без цього ніколи не вдасться розбудувати консолідовану за цілями та відповідальністю державу та громадянське суспільство. При цьому, однак, процес приватизації соціальної функції має супро-

воджуватися активною державною політикою, спрямованою як на роз'яснення приватним особам необхідності у відході від повного державного фінансування соціальних потреб, так і на стимулювання насамперед бізнесу до участі в реалізації соціальних програм та проектів. Відзначимо, що «приватизація» соціальної функції, у свою чергу, викликала до життя інший феномен, який отримав назву соціальної відповідальності суспільства, під яким пропонується розуміти здатність (обов'язок) суспільства в особі різних своїх суб'єктів брати на себе відповідальність за відтворення людських ресурсів та регулювання соціальної нерівності [5]. Як бачимо, нині відбуваються реформаційні зміни в змісті соціальної функції, які (не виключено) у найближчому майбутньому призведуть до подальшого перегляду останньої, яка у своїй значній частині може втратити державний характер;

– по-третє, соціальна функція, виступаючи у відомій мірі наслідком визнання соціальних прав людини, набуває разом з останніми природного характеру, який виключає її привласнення виключно державою. Як відомо, природні права людини існують незалежно від визнання/невизнання їх державою, а отже, і соціальна функція може існувати поза державою. Таким чином, можна прийти до висновку, що соціальна функція є наддержавним утворенням, у реалізації якої бере та має брати участь широке коло суб'єктів.

Згадавши про широке коло суб'єктів, задіяних у реалізації соціальної функції, доречним виглядає його конкретизація. При цьому зазначимо, що ми, однак, не будемо занурюватися у вивчення правового статусу останніх. Наразі своїм завданням ми бачимо лише окреслення кола потенційно можливих учасників реалізації соціальної функції, що, на наш погляд, сприятиме більш повному та всебічному розумінню названого явища.

Реалізація концепції соціальної держави, одним із складових елементів якої є соціальна функція, протягом щонайменше ста років здійснюється на рівні різноманітних публічно-правових утворень (суб'єктів), тобто тих, правовий статус яких повністю або в значній мірі визначається нормами публічного права. Це стало логічним наслідком «одержавлення» соціальної функції, яка, виникнувши на рівні благодійництва, релігії, приватної ініціативи, поступово трансформувалася у функцію соціального служіння, знайшовши, як наслідок, закріплення на рівні Конституції України. З огляду на це доречним є здійснити виділення суб'єктів, задіяних у реалізації соціальної функції, саме через призму положень Основного Закону країни.

Системний аналіз Конституції України [6] показує, що в Україні наразі функціонує доволі розгалужена система суб'єктів публічного права, серед яких на першому місці, відповідно до теорії поділу влади, знаходяться органи законодавчої, виконавчої та судової влади (ст. 6 Конституції України). Поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову, як наголошено у рішенні Конституційного Суду України, передбачає їх тісну взаємодію, кінцевим результатом якої є досягнення конституційних цілей і завдань (забезпечення прав і свобод людини та громадянина, їх безпека, стабільність конституційного ладу тощо) [7]. Отже, кожен орган державної влади має своїм завданням утвердження та забезпечення реалізації прав людини та громадянина взагалі та соціальних прав зокрема. Тобто саме вони, як з огляду на їх місце в Основному Законі, так і з огляду на покладені на них функції, складають серцевину державного механізму реалізації соціальної функції. Проте такий висновок буде неповним та, відповідно, правильним не в повній мірі, якщо ми не згадаємо про те, що за межами системи названих органів існують й інші

суб'єкти, які також мають статус органу державної влади, однак не входять до складу жодної з гілок влади. У цьому контексті насамперед треба назвати Президента України, який, відповідно до ч. 2 ст. 102 Конституції України, є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина. Зрозуміло, що зона відповідальності Президента України поширюється й на сферу соціальних прав людини та громадянина, що підтверджується чисельними юридичними актами, виданими за підписом голови держави. Як приклади тут можна назвати Указ Президента України від 29 жовтня 2014 р. № 835 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян» [8], Указ Президента України від 22 жовтня 2012 р. № 609 «Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року» [9] тощо.

Враховуючи той факт, що в ч. 2 ст. 3 Конституції України встановлено, що утвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, тобто будь-якого органу влади, будь-якої посадової та службової особи, які функціонують від імені держави, кожен із них є відповідальним у частині власних повноважень за утвердження та забезпечення соціальних прав людини та громадянина. З огляду на це в реалізації соціальної функції держави можуть брати участь прокуратура, національні комісії регулювання природних монополій тощо.

Аналіз Конституції України показує також, що поряд із системою органів державної влади в Україні функціонує й інша публічно-організаційна система, представлена органами місцевого самоврядування. Як зазначено в одному з Рішень Конституційного Суду України, місцевому самоврядуванню властиві принаймні дві найважливіші ознаки: самостійність територіальної громади, органів місцевого самоврядування у вирішенні певного кола питань і те, що предметами відання місцевого самоврядування є не будь-які питання суспільного життя, а питання саме місцевого значення, тобто такі, які пов'язані передусім із життєдіяльністю територіальних громад [10]. Одним із таких питань, як впливає із Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [11], є питання реалізації соціальних програм на місцевому рівні. Так, ст. 27 названого закону визначає, що виконавчі органи сільських, селищних та міських рад уповноважені готувати програми соціально-економічного розвитку відповідного населеного пункту; залучати інших суб'єктів до участі в комплексному соціально-економічному розвитку сіл, селищ, міст; утворювати цільові фонди соціальної допомоги інвалідам, визначати порядок та умови витрачання коштів цих фондів тощо.

Отже, соціальна функція може бути реалізована та реально реалізується також й органами місцевого самоврядування, що, як наслідок, дозволяє вести мову про існування категорії «соціальна функція органів місцевого самоврядування».

Необхідно зазначити, що названими двома системами суб'єктів, задіяними в реалізації соціальної функції, останні не обмежуються. На наш погляд, як третя система, яка є відносно незалежною та доволі чітко відокремленою від двох попередніх, виступає система органів влади Автономної Республіки Крим (далі – АРК). Зазначимо, що подібний висновок, з одного боку, виглядає цілком очевидним, а з іншого – дуже часто органи влади АРК у науковій та навчальній літературі невинувато змішуються з органами державної (виконавчої) влади, із чим, зрозуміло, не можна погодитися. Так, у підручнику з адміністративного права, виданому за редакцією В.В. Коваленка,

про органи влади Автономної Республіки Крим ідеться в підрозділі, який має назву «Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права» [12, с. 106–107]. Такий підхід вважаємо недопустимим, оскільки на його підставі можна дійти хибних висновків про правову природу органів влади АРК. У читачів може скластися враження, що названі органи є елементом державної влади, складають систему центральних органів виконавчої влади, мають підпорядковане положення щодо уряду та міністерств. Ці висновки не відповідають чинному законодавству, зокрема положенням Конституції України, Закону України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» [13] та Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим» [14]. Наразі мова йде про те, що з перелічених нормативних актів однозначно випливає, по-перше, відсутність прямих субординаційних зв'язків між Кабінетом Міністрів України та міністерствами України та Верховною Радою та Радою Міністрів АРК; по-друге, органи влади АРК формуються (за окремими виключеннями) без участі органів державної влади України; по-третє, нормативні акти органів влади АРК мають відповідати лише Конституції та законам України. Акти Уряду України є обов'язковими для органів влади АРК лише в частині виконання останніми делегованих їм державою повноважень; по-четверте, органи влади АРК не зв'язані у своїх діях та рішеннях нормативними актами міністерств; по-п'яте, на території АРК формується власна (республіканська) система органів влади, яка не повторює систему органів влади, закріплену в Законі України «Про Кабінет Міністрів України» [15] та Законі України «Про центральні органи виконавчої влади» [16].

Аналіз нормативних актів, які визначають правовий статус органів АРК, як і в попередніх випадках, показує, що останні також задіяні в реалізації соціальної функції. Наприклад, ст. 31 Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим» визначає повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері праці та соціальної політики, яка в названій сфері діє через окреме республіканське міністерство – Міністерство соціальної політики Автономної Республіки Крим.

Під час визначення системи суб'єктів, задіяних у реалізації соціальної функції, ми не можемо не згадати також і про відносно новий елемент у структурі публічної влади, представлений суб'єктами делегованих повноважень, які, на наш погляд, мають надзвичайно великий потенціал для участі в реалізації соціальних програм та проектів. Такий висновок, зокрема, випливає з визначення категорії «делеговані повноваження», закріпленого в Концепції адміністративної реформи в Україні, де під останніми розуміються «повноваження (права й обов'язки), що їх набуває певний суб'єкт (орган чи посадова особа) шляхом передачі йому для виконання від іншого суб'єкта за власним рішенням останнього або на підставі норми закону. «Делегування» означає, як правило, передачу функцій, повноважень на певний час зі збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до власного виконання. Водночас делегуючий суб'єкт набуває право контролю за станом і наслідками виконання делегованих функцій, повноважень; він може також фінансувати з власних коштів їх здійснення, передавати в користування необхідні для цього майнові об'єкти [17].

Наведене визначення дозволяє зробити висновок, що держава, насамперед в особі органів державної влади, органів місцевого самоврядування або органів влади АРК, може прийняти рішення про передачу частини своїх соціальних функцій на виконання недержавним утворенням. Подібний висновок є

обґрунтованим як з огляду на історію становлення концепції соціальної держави, так і з огляду на сучасний європейський та український досвід. Як уже зазначалося, у першому випадку мова йде про те, що соціальні функції формувалися в позадержавному секторі, що, відповідно, не виключає можливості повернення до такого підходу в межах, які будуть відповідати сучасним умовам розвитку держави та суспільства.

Сформульована точка зору в цілому узгоджується також і з європейськими традиціями, у межах яких уже досить давно реалізується позадержавний формат соціального забезпечення населення. У цьому сенсі цікавою є одна з останніх новацій у польському законодавстві, якою передбачено можливість передачі окремих публічних завдань (наприклад, соціальна допомога, освіта, навчання та виховання) на виконання громадським організаціям. При цьому, якщо так звані «громадські організації публічної користі» бажають здійснювати такі завдання, вони можуть подати заяву до органу публічної адміністрації й останній зобов'язаний оголосити конкурс на виконання цього завдання. Організація, яка переможе в конкурсі, отримує не лише право на виконання цього завдання, а й відповідне публічне фінансування цієї діяльності [18, с. 40].

Подібні проекти можуть бути з успіхом реалізовані й в Україні, що підтверджується, зокрема, надзвичайною активізацією волонтерського руху в нашій державі в останні роки. Проте цій діяльності не вистачає належного нормативного регулювання, яке має бути здійснено щонайменше через прийняття базового законодавчого акту про делегування публічних функцій приватним особам та/або інституціям громадянського суспільства. Однак перед цим має попрацювати українська юридична наука, представники якої повинні виробити концепцію суверенних та несуверенних функцій держави. Інакше кажучи, необхідно визначитися з питанням про те, які функції мають залишитися за державою (суверенні функції), а які та за яких умов (несуверенні функції) можуть бути передані на виконання (делеговані) приватним особам. Очевидно, що соціальна функція має бути зарахованою до переліку несуверенних функцій української держави.

Принциповим аспектом розмови про соціальну функцію є також і визначення названої категорії. Зазначимо, що до формулювання тієї або іншої дефініції не варто ставитися зверхньо, вважаючи, що такий крок є непринциповим. Така точка зору є помилковою. У цьому плані надзвичайно слухними виглядають слова В.Б. Авер'янова, який писав, що введення уніфікованих понять та термінів є важливою умовою підвищення юридичної культури [19, с. 58], а від себе додамо, що способом визначення зовнішніх меж того або іншого явища, що є особливо важливим у контексті виконання завдання перетворення України на соціальну державу вищого гатунку.

Категорія «соціальна функція» отримала в науковій літературі доволі різноманітне тлумачення. Пропонуємо розглянути під критичним кутом зору основні точки зору, сформулювавши за результатами їх аналізу авторське визначення цього поняття. Забігаючи дещо наперед, зазначимо, що нині сформувалося два основних підходи до вирішення поставленого завдання: широкий та вузький. Представники першого з них намагаються включити до визначення соціальної функції максимальну кількість ознак, тоді як автори другого підходять до цього завдання, так би мовити, з мінімалістичних позицій, вводячи до нього лише найбільш визначальні елементи.

Типовим представником широкого підходу можна вважати Д.М. Сковронського, який у змісті соціальної функції виділяє

такі елементи, як забезпечення економічних і правових гарантій реалізації невід'ємного права кожної людини досягти власного добробуту своєю працею та знаннями, тобто гарантованість самореалізації громадян в економічній діяльності задля отримання відповідних матеріальних благ; створення механізму соціального захисту всіх груп населення, передусім найменш захищених; запровадження цілісної моделі соціального страхування (пенсійного, медичного, у зв'язку з хворобою, безробіттям тощо); психологічна допомога, спрямована на збереження особистості й оздоровлення мікроструктури середовища з метою встановлення її самостійності; створення для кожної людини гідних умов існування та рівних життєвих шансів у соціальній сфері [20].

Доволі широко розглядає зміст соціальної функції й А.Є. Краковська, наголошуючи, що вона являє собою сукупність однопорядкових дій держави в частині регулювання об'єктивно сформованих соціальних відносин і забезпечення усвідомленої та артикульованої суспільством потреби щодо створення системи соціального захисту населення, гарантування соціальної безпеки, соціальних прав людини та громадянина, які прямо впливають з її конституційної характеристики як соціальної держави, закріплюються на рівні основ конституційного ладу та забезпечуються чинним законодавством, а також матеріальними, фінансовими, економічними, організаційно-технічними, інформаційними та іншими ресурсами [21].

Доволі широкий підхід у названій сфері сповідує також і В.Л. Скуратівський, наголошуючи, що під соціальною функцією варто розуміти основні напрями діяльності держави в соціальній сфері із забезпечення гарантування гідних умов існування для кожної людини, створення рівних і справедливих можливостей для розвитку особистості та формування цілісного, динамічного механізму соціального захисту [22].

Широкою називає свою позицію щодо визначення категорії соціальна функція також і О.В. Бермічева, наголошуючи, що названа функція є таким основним напрямом діяльності держави, який покликаний забезпечити соціальний захист, соціальне забезпечення, охорону здоров'я та нормальні умови життя для всього населення (передусім для тих категорій громадян, які в силу різних обставин та об'єктивних умов не можуть повноцінно працювати), а також пов'язаний із виділенням необхідних коштів на освіту, відпочинок, будівництво доріг, житла, роботу транспорту та зв'язку тощо [23, с. 6].

На протиположні названі авторам О.В. Радіонова звужує обсяг свого визначення, зазначаючи, що соціальна функція – це діяльність держави, спрямована на мінімізацію відмінностей у доступі його членів до суспільних благ, з метою забезпечення стабільності (самозбереження) соціуму [24].

Аналізуючи наведені визначення, зазначимо, що кожне з них, на наш погляд, не позбавлено певних недоліків, що змушує нас конструювати власний підхід до розуміння названої проблематики. Однак спочатку декілька слів про вади існуючих дефініцій соціальної функції. Так, насамперед звертає увагу намагання авторів включити до змісту соціальної функції майже всі види суспільних відносин, які тим або іншим чином пов'язані з покращенням існування людини в соціумі. Типовим прикладом тут може бути позиція Д.М. Сковронського, який вважає, що соціальна функція поглинає собою й психологічну допомогу окремим громадянам. О.В. Бермічева йде ще далі, наголошуючи на тому, що названа функція охоплює собою також і фінансування заходів, пов'язаних із фінансуванням будівництва доріг, житла тощо.

Висновки. Таким чином, подібні підходи отримали назву соціального популізму, оскільки, на нашу думку, і самим авторам добре зрозуміло й відомо, що такі цілі на сьогодні можуть бути досягнуті лише обмеженим колом країн. А якщо так, то як тоді називати інші держави?! Думаємо, що головна проблема полягає в тому, що науковці свідомо або несвідомо розвивають у своїх висновках ідеологію соціалістичної держави або держави патерналістичного типу, для яких у сучасних умовах існування людства вже не залишилося місця. Більш правильною, а головне життєздатною, виглядає позиція, пов'язана із намаганням держав задовольнити мінімальний обсяг прав людини та громадянина, при цьому надавши їм рівні юридичні можливості в суспільстві для праці та саморозвитку. З іншого боку, ведучи мову про визначення соціальної функції, потрібно звертати увагу й на те, що головне й визначальне завдання держави, як випливає з Конституції України, полягає в утвердженні та забезпеченні прав і свобод людини. Відповідно, якщо дивитися на цю тезу через призму цього дослідження, то головне завдання України полягає в утвердженні та забезпеченні соціальних прав людини, що, власне, і складає соціальну функцію держави. Інакше кажучи, соціальна функція держави (під державою ми розуміємо всю сукупність суб'єктів публічного права) являє собою один із її основних напрямів діяльності, спрямований на утвердження та забезпечення соціальних прав людини й громадянина. Решта ж елементів, які згадуються під час формулювання визначення цієї категорії, являє собою або конкретизацію напрямів, у яких здійснюється названа функція, або способи її виконання.

Література:

1. Бульба В.Г. Соціальні функції держави як фундаментальна категорія державно-управлінської науки / В.Г. Бульба // Публічне управління: теорія і практика. – 2011. – № 4 (8). – С. 3–9.
2. Социальная политика. Толковый словарь. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – 480 с.
3. Сьомкіна Т.В. Соціальна функція держави: проблеми соціалізації економічного розвитку / Т.В. Сьомкіна, О.В. Тарсевич // Економіка і управління. – 2011. – № 5. – С. 63–67.
4. Радіонова О.В. Характерные черты социальной функции современного государства / О.В. Радіонова // История государства и права. – 2007. – № 3. – С. 9–10.
5. Темченко О.В. Зміст соціальної функції держави щодо прав дитини в умовах євроінтеграції / О.В. Темченко // Право України. – 2007. – № 5. – С. 24–27.
6. Конституція України // Верховна Рада України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України» (справа про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб) від 27 квітня 2000 р. № 7-рп/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 18. – Ст. 756.
8. Про невідкладні заходи щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян: Указ Президента України від 29.10.2014 р. № 835 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 42. – Ст. 1820.
9. Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 р.: Указ Президента України від 22 жовтня 2012 р. № 609 // Офіційний вісник Президента України. – 2012. – № 30. – Ст. 729.
10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 28 Закону України «Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів» (справа про охорону трудових прав депутатів місцевих рад) від 26

- березня 2002 р. № 6-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – Ст. 767.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
 12. Курс адміністративного права України : [підручник] / [В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін.] ; за ред. В.В. Коваленка. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
 13. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим : Закон України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5–6. – Ст. 43.
 14. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16 червня 2011 р. № 3530-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 2. – Ст. 3.
 15. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13. – Ст. 222.
 16. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.
 17. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 21. – Ст. 32.
 18. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: зарубіжний досвід і пропозиції для України / автор-упорядник В.П. Тимошук. – К. : Факт, 2003. – 496 с.
 19. Аверьянов В.Б. Функции и организационная структура органа государственного управления / В.Б. Аверьянов. – К. : Наукова думка, 1979. – 150 с.
 20. Сковронський Д.М. Теоретичні аспекти змісту соціальної функції української держави / Д.М.Сковронський // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2011. – № 8. – С. 164–173.
 21. Краковська А.Є. Реалізація соціальної функції держави і становлення соціального законодавства в Україні / А.Є. Краковська // Юридична Україна. – 2009. – № 8. – С. 16–22.
 22. Скуратівський В.Л. Соціальна політика як суспільний феномен і вид практичної діяльності / В.Л. Скуратівський // Вісник УАДУ при Президенті України. – 1997. – № 1. – С. 130–147
 23. Бермічева О.В. Соціальна функція держави в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / О.В. Бермічева ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2002. – 18 с.
 24. Радионова О.В. Характерные черты социальной функции современного государства / О.В. Радионова // История государства и права. – 2007. – № 3. – С. 9–10.

Галицина Н. В. Что понимать под категорией «социальная функция»?

Аннотация. Статья посвящена анализу содержания категории «социальная функция». Автором доказывается необходимость разграничения категорий социальная функция государства и социальная функция, поскольку социальную «нагрузку» несет на сегодняшний день широкий круг субъектов, а именно: органы государственной власти, органы местного самоуправления, органы власти Автономной Республики Крым, субъекты делегированных полномочий. Анализируются определения социальной функции, сформулированные в научной литературе, и делается вывод об их несовершенном характере. Причину подобной ситуации автор видит в слишком широких взглядах на содержание данной функции. На основании проведенного исследования делается вывод о необходимости подхода к пониманию социальной функции через призму категории социальные права человека и гражданина.

Ключевые слова: социальное государство, социальная политика, социальные права, социальная функция.

Halitsyna N. What is understood under the category of “social function”?

Summary. The article addresses the category “social function”. The author proves a necessity to distinguish between social function of the state and social function because a variety of subjects perform a social “burden”. These subjects include state authorities, local self-government bodies, authorities of the Autonomous Republic of Crimea, subjects of delegated authorities. The author analyzes the concept of social function provided in scientific literature. A conclusion that these concepts are incomplete has been drawn. The author thinks that this situation is caused by wide approaches of scholars to the content of this function. As a result of research a conclusion on necessity to understand social function through social rights has been drawn.

Key words: social state, social policy, social rights, social functions.